

1 - Otázky pro polostrukturovaný rozhovor

1 – lektor

- Jaký jste vystudoval/a obor?
- V jaké oblasti pracujete?
- Na jakou klientelu se zaměřujete?
- Jak dlouho pracujete s metodou Instrumentálního obohacování?

2 – FIE

- Co je podle Vás hlavním přínosem FIE pro žáka obecně?
- Jaké jsou podle Vás přínosy metody pro žáka s SPU?
- Liší se Vaše práce zprostředkovatele při práci s žákem s SPU, na rozdíl od práce s žákem bez těchto obtíží?
- Co je Vaším cílem, když vedete žáka s SPU?
- Podle čeho posuzujete úspěšnost zprostředkování u žáka s SPU?
- Máte odezvy od žáků samotných, ohledně jejich zlepšení v některých oblastech po práci s metodou?
- Volíte někdy přednostně některý z instrumentů?
- Používal/a jste někdy jinou metodu využívanou k nápravě SPU? V čem se od ní FIE liší, jaká jsou jeho specifika?

2 - Ukázka polostrukturovaného rozhovoru

Romana

V: Nejdřív se jenom zeptám na pár informací o vás. Jaký obor jste vystudovala?

p. R: Speciální pedagogiku.

V: V jaké oblasti pracujete?

p. R: Jako speciální pedagog na základní škole a učitel FIE.

V: A zaměřujete se tedy na klientelu.. na žáky té školy?

p. R: Jo, to je klientela.

V: Jak dlouho pracujete s metodou FIE?

p. R: Mmm.. 5, 4 roky.

V: Dobře, a co je podle vás hlavním přínosem metody pro žáka obecně?

p. R: Obecně? No zrovna. No to je takový jako. Já mám speciálně pro ty moje děti, jako speckařský, který potřebujou tu podporu, tak jako to je to zažití úspěchu. To je, to jako, to je to gró. A když to vezmu jako obecně, když učím celou třídu, tak asi ta strategie - to učit se učit. Tady ta věc, tak to je jako to kompletní, ale ale pro ty děcka s těma poruchama si myslím, že ten úspěch je to je jako to vono.

V: No a kdybychom se mohly zaměřit právě na žáky konkrétně se specifickými poruchami učení a mohla byste to třeba trochu nějak vlastně rozvést ty přínosy metody pro ně, konkrétně.

p. R: No, tak určitě si myslím.. No ten úspěch to je jedna věc, protože vlastně jsou celou tu základku vesměs takoví neúspěšní v těch předmětech. A když se to FIE u nás stalo povinným předmětem, tak je to něco jinýho, než kdyby chodili do nějakého kroužku nebo to bylo v rámci poradenského pracoviště, ale vlastně je to předmět školní, v kterým jsou prostě dobrý nebo zažívají ten úspěch. (výpadek)

V: ..omlouvám se tak já jsem vás naposledy slyšela, že jste říkala, že tím že je to vlastně zařazené jako povinný předmět tak že tam zažívají úspěch a tam se to utlo, takže.

p. R: Jo, jo jo jo. Tak to je v podstatě jako ta myšlenka. To je to jako že vlastně je to perfektní, to, že to ta naše škola má, má normální v rámci, to je jako paráda no. No, jinak si myslím, že hlavně prostě tady u těch žáků s těmi speciálními potřebami, jim to prostě tvoří tu sebedůvěru, jako jo, to potom souvisí s tím úspěchem a vlastně tím se jako namotivují i do té další akce, případně se to přeneso do těch dalších předmětů, nejlépe do celého života. Ale co se týče té školy, tak mně to přijde, že je to takový ten startovací, jako, motor. To FIE, jako že tam když se nastartuje ta motivace, ten úspěch, tak se to potom dá prostě, žejo, tam funguje to přemostění vlastně i v těch všech dalších předmětech, a pak už jsou další věci, co to FIE umí. A to už jsou prostě ty strategie a práce s chybou a takový věci, no. Ale prvotní je vždycky prostě vůbec je pro něco nadchnout, aby se nastartovaly, no, tyhle děcka.

V: Takže vnímáte často to třeba i v jiných předmětech ten přenos.

p. R: No, určitě, jo. Protože kolikrát ty děcka už jsou demotivovaný, takže prostě vlastně nic jim nejde, takže na všechno prděj. Takže jak se právě rozjede nějaký úspěch, tak už se to dá

potom vlastně jako trošku vlastně s nima pracovat tak jako že "povedlo se ti to tady, povede se to i na matice". Prostě nic není nemožný, že jo.

V: A když teda máte takhle ty třídy, tak předpokládám že vlastně tam jsou ty žáci společně, i s těmi speciálními potřebami a vlastně, jak to vnímáte tu práci s tou různorodou skupinou?

p. R: Jo jo tak to je mazec, to je mazec. Jako to FIE je nejlepší že jo v těch malých skupinkách nebo jako já jsem většinou dělala i individuálně, takže to je úplně jako ideálka, nebo třeba dvojčky trojičky, no to je taky jako parádní práce. Potom prostě když jich tam je deset a a jsou tam prostě že jo nějaký prostě SPUčka, do toho autista, tak je to fajn, že u nás mají i vlastně asistentky už jakoby lektorství, takže vlastně když mám ve třídě asistentku, tak je to taky hnedka lepší práce, protože vlastně jako už tam jsme na to dvě. A to je vlastně to. To je dobrý. To je dobrý, to ta třída deseti dětí je fajn. Ale jako zrovna, asi vlastně ta individuální, u těch jako těžších poruch, těžších jako případů, tak vlastně jsme jeli třeba zrovna ten první instrument, ty body, jsme jeli to Uspořádání třeba vlastně dvakrát. Že jsem ho jela vlastně individuálně, a pak zase souběžně to jel i se třídou, ale ale vlastně to bylo k užítku, ano. Klidně nadvakrát.

V: Jo, takže vnímáte vlastně že i v rámci té skupiny to třeba má jako i nějaké jiné přínosy, než jenom když je to dělané individuálně?

p. R: Jestli to má přínos, když je to kolektivní, jo, ta práce?

V: No nebo vlastně oproti tomu, když porovnáte, že teda pracujete individuálně, a potom s celou tou skupinkou, jestli to vlastně třeba přináší i potom jiné výsledky nebo to má jako jiné výhody?

p. R: Noo... má, určitě. Ale vlastně. No. Já jsem jako převážně dělala vlastně individuálně, a to bylo ale prostě s těma těžšíma případama, a ale je fakt že jako v běžnejch, když tam nejsou těžší poruchy, nebo prostě ne nějaký jako těžší formy nějakých poruch pozornosti, tak vlastně je to určitě nejlepší vlastně malá skupinka, to je to jak to ta paráda, protože ta interakce, a vlastně i to, že můžou komunikovat vlastně, že to FIE je i hodně vlastně o těch vyjadřovacích schopnostech, a to, že tam se rozvíjejí vlastně ty diskuse, kterých běžně tyhle žáci nejsou schopný, a nebo to vlastně nemá tu hlavu a patu, jo. Tady vlastně tím, že je tam ten zprostředkovatel, ten učitel, tak tím se to tak jako uhladí a vlastně má to, má to úplně jinej prostě level, než běžně v tý hodině. To tady ty děti kolikrát ani nepromluvěj, anebo teda zase to nemá

hlavu patu. Tady si myslím, že oni opravdu hrozně se naučej vlastně to vyjadřování, a a aby i to okolí, a i oni, pak prostě zase nabudou tu sebedůvěru. Je to furt jako dokolečka o tom, že hrozně prostě rostou, jak rostou, no, roste to sebevědomí a od toho se to pak odvíjí všechno.

V: No a vlastně vnímáte třeba i nějaké ty funkce, oslabené u těch žáků s SPU, které vlastně ta metoda dokáže rozvíjet, ještě třeba kromě té komunikace?

p. R: No tak určitě pozornost, jako určitě, určitě pozornost. Protože vlastně, při dlouhodobější práci, teda když se jako teda bavíme o tom, že se to FIE dělá dlouhodobě, tak ta pozornost vlastně se dá vypracovat. Jako protože tam si člověk dělá ty strategie, tam vlastně je to o tom, že se učej pracovat vlastně s tou strategií, prostě je to to učít se učít vlastně. A to vlastně pomůže jako všem, no. Ale vlastně tady u těch speckařů je to vono. Protože tam vlastně oni vůbec, zaměřit jako pozornost k nějakému konkrétnímu cíli, a udržet jí tam nějaký delší čas, je v běžném předmětu jako mazec nebo takřka nemožný, tak v tom FIE vlastně se to jako daří, a pak se to zase po delší době se to dostává do těch dalších předmětů. Takže vyjadřování, jasně. Ale pozornost si myslím, že je taky zásadní.

V: Dobře.. A liší se nějak vaše práce zprostředkovatele, když pracujete s žákem s tou specifickou poruchou učení a když pracujete s žákem bez nějakých obtíží?

p. R: Jo, vono je to těžký, no, protože vlastně jakoby já se snažím jako přistupovat ke všem stejně, ale vlastně je to je to jako, je to znát, a ta práce je trochu jiná. Je to vlastně je to trochu jiný. Jakože i když vlastně začnete se všema stejně, tak když máte tu skupinku deseti dětí, a je tam prostě ADHd'ák a autista, tak to víte, že ta práce je úplně vlastně jiná, protože prostě to tempo je jiný, a i když třeba se snažíte vlastně o nějaký přemostění, tak vlastně ty rámce jsou jiný, jo. Když se začíná s tím FIE, tak je to vždycky znát, že tyhle děcka jsou jinde. Ale někdy teda bejvaj třeba i nad. Jo, to zas je, jako, nemyslím to, že by byli, že by to bylo vlastně jako to neumím dobře vyjádřit, ale nemyslím si, že by vlastně byli pod průměrem té skupiny, ale vlastně stalo se mi, že jsou i vlastně jako nad průměr zase jo. Že vlastně mají ty vyjadřovací schopnosti takový, že toho jsem úplně žasla, že vlastně celou skupinu strčili do kapsy. Tak to pak je taky krásná práce, když vlastně to se pak vám stane, že to je vlastně tahoun té skupiny a těch diskusí, tak je to supr no.

V: Tak to asi zase taky souvisí s nějakým sebevědomím potom, které se přenáší.. k tomu se zase dostáváme. No a co je vaším cílem, když vedete žáka se specifickou poruchou učení?

p. R: Co je mým cílem...? No no tak jako je to jako ten rozvoj vlastně těch funkcí, který tam jsou prostě voslabený, ale jako v rámci té skupiny se to nedá úplně jako takhle individuálně zaměřit. To jako vyloženě že bych tam s někým vlastně pracovala víc - jako máme tam tu asistentku a nebo se někdy prohodím s tou asistentkou, a ona vede potom tu hodinu a já třeba pracuju víc s tím děckem, ale že bych úplně jako konkrétně byla zaměřená na něco u toho konkrétního dítěte, to vlastně jako nejde jako v rámci toho FIE. Jo to je takový jako komplexní. Ale že bych si řekla, že teda prostě tady nějaký dysař nám bude pořád něco číst, žejo, protože prostě to nepřečte. Jo nebo, tak to vlastně takhle ne. Takhle se to vlastně nedělá. Jo, je to v těch individuálních hodinách, tam to je pak jako vo tom, to je pak ta jiná práce zase vlastně. Když ty děcka vlastně jakoby rezignujou vlastně na začátku třeba i toho FIE vlastně, když to maj jako nový předmět, a vlastně se nepodaří je nastartovat v rámci té skupiny, tak pak zase když přejdou i do té individuální, kde prostě potřebuje jenom víc času. A to prostě někdy v té hodině, když to FIE je o tom "nechte mě chvilku, já si to rozmyslím". Ale tyhle děcka potřebujou někdy tak dlouho tu chvilku, než tam přijde takovýto "wow". Tak vlastně na to je nastartuje ta individuální práce, a to takhle se s nima jako pracuje nejlíp, když to je ta forma, která prostě není, kde v té běžný vyučovací hodině nebo hodinách. Takže ty pak dostanou takovouhle jako speciální péči a je to vlastně jenom o tom čase navíc, no, protože to vlastně pak už jede samo a je to ta komplexní, ta metoda, že se člověk nemusí zaměřovat na konkrétní oblast vlastně a ono to plyne samo. No.

V: A podle čeho posuzujeme úspěšnost zprostředkování u toho žáka. Nebo vlastně ten pokrok?

p. R: No.. Asi podle toho, že pak vidím to, že je vlastně schopnej si to převést do těch dalších předmětů a běžně vlastně do toho života. To jako si myslím, že u nich jako jednoznačně potom leze ta zkušenost, že prostě nějaká strategie, kterou si zkoušel ve FIE, kterou se naučil, a pak vlastně s ní přejde dál. Tak to je, to je vlastně vono.

V: A nemáte třeba nějaké konkrétní příklady nějakých žáků? Jestli vás třeba něco nenapadne?

p. R: No jako tak často, jako asi nejčastěj, to je ta práce s tou chybou. To si myslím, že tam je vlastně to, že furt jsou prostě nastavený ty děcka, že jo, že prostě pořád dělají chyby, pořád je

to špatně, a dál jako nic, jo. Tady vlastně ta chyba, ta práce s tou chybou, je přínosná vlastně a přichází pak i to poučení vlastně. A tu chybu my vlastně chceme, a potom dal tu práci s ní. A to vlastně si potom přenesou i do těch dalších předmětů. Tady mě přijde, že to je jakoby, že to je vlastně, že mám tam třeba holčinu, která vlastně jakoby, za ty chyby byla vždycky jako trestána, a je to vlastně, má nějaký víc jako dys-poruch, takže vlastně to je takový jako těžký tam, i když teď jsou vlastně poradenské pracoviště, má, jako spoustu různých papírů, doporučení, jasně, omezení, ale vlastně je to těžký, tam ta práce s tou chybou i pro ní, aby si to přijala - co je chyba, co je porucha. Tak to zrovna tady to FIE si myslím, že udělali jako parádně a vlastně ona se, ona se na ty chyby i těší. A předtím vlastně za ně byla trestaná a měla z toho takový bych řekla docela trauma, tak teď vlastně jsou chyby vítány. A jede se.

V: Že vlastně to pomůže jako odstranit třeba nějaký blok.

p. R: Určitě.

V: No a když, když vlastně děláte ten program, tak jedete podle těch instrumentů popořadě, nebo tam máte některý, který třeba ráda volíte třeba pro ty žáky s těmi SPU?

p. R: Nene. Protože tam je vlastně nějak jako daný to pořadí a vlastně začíná se, záleží záleží na tom teda, s jak velkejma dětma. Začíná se tím Basicem, a pak se jede ten Standard, ale vlastně já mám ráda ten Basic, protože ten se kolikrát užije i u větších dětí, protože to vlastně zjistíte, že potom jim chyběj vlastně takový základy, že nemůžou vůbec to Uspořádání bodů, že se vlastně musíme vracet tady k tomu, co se normálně dělá ve školce. Ale někdy s ním dělám prostě s třetákem, protože vlastně vůbec tam nejsou nějaké tady ty pojmy prostě - pravý úhly, rovnoběžka a vlastně všechno to, co se tam semele kolem. Je to vlastně jako že tady ty jsou prostě stěžejní, no. Ale jako jinak já mám teda ráda ty Ilustrace, to je jako si myslím, to si myslím, že je supr instrument, a s těma já teda ráda pracuju, no. Protože to je, a v tý skupince, teda. To zase nejde úplně na tu individuální práci, ale jako ilustrace ve skupině, to je to skvělý.

V: A z jakého důvodu?

p. R: No.. Protože právě tady je opravdu vítán jako vlastně, tady se každéj totiž otevře u těch Ilustrací. Tak jakože někdy u toho Uspořádání vlastně třeba, co se týče rozvoje tý komunikace, tak tak to třeba někde nevyjde, jo, to se prostě stane. Ale ta Ilustrace mě přijde, že rozváže

diskusi v tý skupině a jede to vlastně prostě skrz naskrz celou skupinou. Že tam se nestává, že by se ty děcka nechtěly zapojit, prostě tam se vždycky chytanou. No tak to je teda, ilustrace, asi jo.

V: Dobře, a ještě by mě zajímalo, jestli třeba využíváte nějaké jiné metody, které se právě používají k nápravě nebo reedukaci u těch specifických poruch učení, a jestli byste třeba mohla vlastně i nějak porovnat v čem vlastně to FIE se od toho odlišuje, jaká to má specifika.

p. R: No.. Tak to je otázka.. No jako tady je to vlastně v tom FIE, je to asi jako ta nenásilná forma. Protože vlastně všechny ty věci v rámci nějakých těch reedukací a těch nácviků jsou, je to takový jako kostrbatý a to dítě vždycky ví, že vlastně se něco trénuje, něco učí a to vlastně někdy pak už jako na tom kolikrát pohořím, že je zase namotivovat, protože prostě žejo já nevim, doma je nutí číst, počítat, zkoušej se různý systémy prostě je to po milionty dokola, takže už potom jako když jsou ty děcka starší, když jsou já nevim, dyslektici na druhém stupni, jo, tak to je prostě úplně taková marnost, protože je to prostě nebaví. Tak vlastně jako ty metody to, to FIE je krásný v tom, že vlastně oni vůbec nevědí, oni vůbec nevědí, že se něco děje, že jo. To je přesně ta nenásilnost. Je to baví, myslej si, že se vlastně nic nedělá, že jenom tak kecáme a jsou spokojení, a přitom se za tím děje spousta věcí. Tak v tom to FIE si myslím je jako top metoda. Nebo jsem vlastně nezažila jako nic, nic lepšího, protože tak my tam děláme jako asi v rámci jakoby toho školského poradenského pracoviště, jako neděláme úplně nějaký velký jako nápravy, žejo, nemáme tam jakoby, nejsem logoped, takže děláme to opravdu jenom nějaký drobný věci, co nám doporučejí poradny a děláme vlastně různý jenom nácviky, jak nějakých sociálních dovedností, tak prostě nácviky - spíš se rozvíjej takový ty zrakovky, hmatovky a takovýhle věci, jo. Že to vlastně jedeme touhle formou. Co je oslabený, tak to se prostě posílí. Určitě se to taky dělá zábavnou formou, u těch malých je to fajn, ale to FIE to prostě jako zastřešuje, komplexně prostě nejvíc, no.

V: Dobře, no tak jo. Tak moje otázky jsme vyčerpaly, takže se vás zeptám, jestli vás třeba ještě k tomu něco nenapadá. K tomu tématu - ještě nějaké přínosy, co vlastně to těm žákům přináší. V jakých oblastech třeba konkrétních?

p. R: No určitě tak ty strategie, to je jako stěžejní taky si myslím pro ten život, protože měli jsme tam třeba dyspraktika, jo, tak těch moc prostě nebejvá. Měli jsme tam dyspraktika a opravdu ten vlastně pochopil v tom FIE, že to rozfázování práce, tvorba strategií a to

rozkouskování, že to je vlastně jediná šance jako pro něj, jak fungovat, jak se naučit ty praktický věci, jo. Takže vlastně já jako speckář jsem s ním pak trénovala v sedmé třídě stříhání nehtů, jo. To byla taková vlastně věc a k tomu jsme se dostali přes to FIE, protože tam nějak nějakým přemostěním jsme se dostali k hygieně a takový věci. A vlastně teď se snesla od třídy kritika na něj, že jo, že si nestříhá dlouhý špinavý nehty, a on vlastně došel k tomu, že to teda neumí, že jo, maminka dyspraktička taky, kluk taky dyspraktik. Takže to byla taková zamotaná situace. A on mě poprosil vlastně, že když se dá rozkouskovat práce s instrumentem, že bysme rozkouskovali to stříhání nehtů, jestli vlastně by se to šlo jako naučit nějak to vytrénovat. Tak to byly nervy, protože prostě s těma nůžkama žejo s kulatejma nic moc neostříhá, se špičatejma jsem se bála, že se mi tam propíchne. Takže to jsme teda opravdu kouskovali, ale jo no, vyšlo to, umí si ostříhat nehty a zlatý, díky FIE. Je to fakt takový, to jsou fakt jako takovýhle paradoxy.

V: To jo, to by vůbec jako nenapadlo člověka, že do takovýhle oblasti to může vést, ale je to super, že vlastně to vede k tomu, co ten žák potřebuje, ať je to cokoliv.

p. R: Jo je to tak. Že vlastně jakoby v tý škole my to vidíme jako, nebo já nejvíc to vidím prostě v těch jiných předmětech, nebo to slýchám od těch ostatních vyučujících. Ale vlastně pár děcek ke mně docházejí a mám je i na to FIE, tak přesně když se o tom potom bavíme jako jak si to přenesli do toho praktického života, tak to je prostě nádhera, no. To je to to je skvělý. Ale vlastně je fakt, že základ jsou tady ta tvorba těch strategií. Že vlastně se ty děcka v tom neplácáj, ale uměj si rozfázovat tu práci a umí si i najít co jim jako vyhovuje. Jo, že někdo má rád ten pomalejší systém a to, že jim dopřejete ten čas, někdo potřebuje mít ten tlak nad sebou. A pak si to přenesou do dalších předmětů i do života, do sportu, často to přenášej do sportu, to je fakt že o tom děcka hodně mluvěj, no, no. Takže takhle.. třeba hodně to mám děcka, ale to vlastně nejsou jako poruchy chování, protože to spíš je jako by takový to, prostě takový znevýhodnění prostředí. Takže vlastně jakoby u nich, byly jako špatně diagnostikovaný, a byly v nějakých SPUčských kolonkách, ale vlastně pak se ukázalo, že ta vlastně ta porucha není, a všechno to bylo jenom na základě méně podnětného prostředí. Ale tam se vlastně taky dalo krásně jako s FIE pracovat. A to teda zase tady u těch hlavně na tom sebevědomí, no, tam to rostlo jako, a rychle. No to je ale zas to nebyli, pak se ukázalo, že to nejsou vlastně jako tady ty speckáři, no. I na to zklidňování vlastně zase pro ty, jako to FIE je supr, teda vlastně máme tam ADHD'áka, kterej vlastně teda vopravdu to chce mít co nejrychlejc všechno hotový, aby mohl ještě dělat jako lumpačiny, a to je vlastně zase jako na druhou stranu ta forma jako tohle, jako trénovat tu trpělivost, a to zklidňování, zrovna pro tyhle ty děcka, že třeba musí chvíli čekat, než to ostatní

dodělaj, jo, i když má spoustu času, ale on teda má to hotový, podle něj prostě, žejo, dobře, a že je s tím spokojenej, tak vlastně čeká a to teda je velkej trénink pro tyhle děti zrovna, to tam to je taky vlastně teda dobrá zkouška. No, já to vnímám jako takhle. Já zatím zase neučím tak dlouho, takže vlastně úplně nevím, kam dál, až se to jako posune. A vlastně ještě jsem nedělala pak jakoby ty pozdější instrumenty úplně dýl, takže vlastně, takže vlastně nevím. Takže vlastně sama uvidím, co s těma děckama bude dál, no, kam se to jako posune, když projdou třeba prostě celou tou základní školou s tím FIE, no. Tak co to bude mít za ten efekt. No, to bohužel ještě nevím. Ale vím to jako třeba ze svý zkušenosti, jako že to vlastně taky člověk to zná od sebe, když si tím projde, tak je to skvělé, mně to přijde, že já jsem si nejdřív prošla jako lektor tím, že jsem vlastně chodila jako uživatel. A prošla jsem si vlastně asi třema instrumentama a pak až jsem si vlastně udělala to lektorství. Takže úplně tomu člověk rozumí líp než třeba kolegyně, který vlastně uživatelsky nechodily a rovnou si udělali lektorství, tak tohle je jako úplně jako paráda, že úplně tam s nima souzním, a ještě vlastně jsem taky takovej jako pohrk, takže právě zrovna souzním tady s těma SPUčkama, takže to jsme na takový stejný notě, tak je taková hezká práce, no.